

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 17. november 2016
Kontor: EU-retskontoret
Sagsbeh: Christian Andersen-
Mølgaard
Sagsnr.: 2016-3051/01-0043
Dok.: 2136373

Samlenotat vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvarsområde, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) og mødet i Det Blandede Udvalg den 8.-9. december 2016

Side:

3-11	Punkt 1:	Forslag til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed (EPPO) ¹
- <i>Generel indstilling</i>
KOM(2013) 534 endelig
12-19	Punkt 2:	Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser ²
- <i>Fremskridtsrapport</i>
KOM(2012) 363 endelig

¹ Forslaget er fremsat efter TEUF, tredje del, afsnit V. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten, finder derfor anvendelse, hvilket indebærer, at forslaget ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

² Forslaget har i den foreliggende form hjemmel i TEUF, tredje del, afsnit V. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten, finder derfor anvendelse, hvilket indebærer, at forslaget ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

- 20-32** Punkt 3: Kommissionens forslag til Euro-
pa-Parlamentets og Rådets direk-
tiv om visse aspekter af aftaler om
levering af digitalt indhold
- *Politisk drøftelse*
KOM(2015) 634 endelig
- 33-36** Punkt 4: Strafforfølgelse i cyperspace
A) Implementering af råds-
konklusionerne om forbedret
strafforfølgelse i cyberspace
- *Fremskridtsrapport*
B) Kryptering
- *Information fra formandskabet*
Kom-dokument foreligger ikke
- 37-40** Punkt 5: Terrorbekæmpelse: Håndtering af
konsekvenserne ved terrorangreb
- *Udveksling af synspunkter*
Kom-dokument foreligger ikke

Dagsordenspunkt 1: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed (EPPO)*

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2013) 534 endelig

1. Resumé

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 med henblik på at opnå en generel indstilling til hele forslaget. Formålet med forslaget er at oprette en europæisk anklagemyndighed, som skal efterforske og ved medlemsstaternes nationale domstole retsforfølge strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser. Forslaget indeholder bl.a. regler om Den Europæiske Anklagemyndigheds organisation, procedureregler for efterforskning, retsforfølgning og behandling af straffesager. Kommissionen har tidligere fået et såkaldt "gult kort" på forslaget, idet 11 landes parlamenter/kamre har afgivet begrundede udtalelser om, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen har efterfølgende meddelt, at forslaget er blevet genovervejet, og at Kommissionen vil fastholde forslaget, idet man finder, at det efterlever nærhedsprincippet. Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side er man generelt skeptisk over for forslaget om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed.

2. Baggrund

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 86 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), hvoraf det bl.a. fremgår, at Rådet ved en forordning kan oprette en europæisk anklagemyndighed ud fra Eurojust for at bekæmpe lovovertrædelser, der skader EU's finansielle interesser. Forslaget er dermed omfattet af retsforbeholdet. Oprettelsen skal ske efter

* Forslaget er fremsat efter TEUF, tredje del, afsnit V. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten, finder derfor anvendelse, hvilket indebærer, at forslaget ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

en særlig lovgivningsprocedure, hvor Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Forslaget indgår i en lovgivningspakke og er fremsat sammen med et forslag vedrørende en reform af Eurojust (KOM(2013) 535 endelig).

Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 med henblik på at opnå en generel indstilling til hele forslaget.

3. Formål og indhold

Oprettelsen af Den Europæiske Anklagemyndighed har til formål at styrke beskyttelsen af Unionens finansielle interesser mod strafbare handlinger.

Den følgende redegørelse for forslaget er baseret på dels Kommissionens oprindelige forslag, dels flere forskellige udkast til kompromistekster, der dækker forskellige dele af forslagets reviderede bestemmelser.

3.1. Forslagets centrale elementer

Kommissionen har med forslaget lagt op til at oprette Den Europæiske Anklagemyndighed som et nyt EU-organ, der skal have opgaver og beføjelser, som i dag tilkommer medlemsstaternes nationale myndigheder.

Den Europæiske Anklagemyndighed skal have kompetence til at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser. Det nærmere omfang heraf vil blive fastlagt i en særskilt retsakt, jf. forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser (KOM (2012) 363). Når de faktiske omstændigheder samtidig udgør en overtrædelse efter national ret, kan Den Europæiske Anklagemyndighed ligeledes være kompetent til at behandle denne overtrædelse. Anklagemyndigheden kan desuden være kompetent til at behandle visse overtrædelser i nær tilknytning til overtrædelser, der skader Unionens finansielle interesser.

Den Europæiske Anklagemyndighed optræder som anklager ved medlemsstaternes kompetente domstole. Medlemsstaternes kompetente myndigheder skal aktivt bistå og støtte Den Europæiske Anklagemyndigheds efterforskning og retsforfølgning, men anklagemyndigheden og alle dens ansatte skal være uafhængige.

Den Europæiske Anklagemyndighed foreslås etableret med et centralt niveau, der vil omfatte et kollegiumbestående af den europæiske chefanklager, ét medlem pr. medlemsstat og en række permanente afdelinger. På det decentrale niveau vil anklagemyndigheden have europæiske delegerede anklagere i de enkelte medlemsstater.

En af de væsentligste ændringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag er, at Den Europæiske Anklagemyndighed ikke længere har enekompetence til at efterforske og retsfølge strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser, men at eksempelvis mindre sager som udgangspunkt kan behandles af de nationale myndigheder.

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser om bl.a. processuelle garantier, retsmidler, behandling af oplysninger og databeskyttelse.

I forhold til tredjelande og internationale organisationer er der lagt op til – for så vidt angår strafbare handlinger, der henhører under Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetenceområde – at medlemsstaterne anerkender anklagemyndigheden som en kompetent myndighed i forbindelse med gennemførelsen af internationale aftaler om retshjælp i straffesager og udlevering, eller ændrer sådanne aftaler for at sikre, at Den Europæiske Anklagemyndighed kan udøve sin virksomhed

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget skal efter TEUF artikel 86, stk. 1, vedtages efter en særlig lovgivningsprocedure, hvor Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Europa-Parlamentet har den 12. marts 2014 afgivet en foreløbig rapport om forslaget, hvori Parlamentet kommer med en række anbefalinger til ændringer af forslaget, som Parlamentet anmoder Rådet om at tage behørigt hensyn til ved behandlingen af forslaget. Europa-Parlamentet har ved beslutning af 29. april 2015 bekræftet og suppleret indholdet i rapporten af 12. marts 2014 og opfordret Rådet til at følge Parlamentets anbefalinger.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i forslaget bl.a. anført, at der er behov for tiltag på EU-plan, idet den planlagte foranstaltning i sig selv har en EU-dimension. Kommissionen har endvidere anført, at forslaget er i overensstemmelse

med proportionalitetsprincippet og ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

Efter fremsættelsen af forslaget har Kommissionen fået et såkaldt ”gult kort” på forslaget, idet 11 landes parlamenter/kamre (i alt 14 parlamenter/kamre) har afgivet begrundede udtalelser om, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Kommissionen har den 27. november 2013 meddelt, at forslaget er blevet genovervejet, og at Kommissionen vil fastholde forslaget, men at der i lovgivningsprocessen vil blive taget behørigt hensyn til de nationale parlamenters begrundede udtalelser.

Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Der er herved bl.a. lagt vægt på, at det konkrete forslag i vidt omfang bygger på anvendelse af nationale straffeprocessuelle regler, og at oprettelsen af en europæisk anklagemyndighed er forudsat i TEUF.

6. Gældende dansk ret

Efter de gældende regler varetages den strafferetlige beskyttelse af EU's finansielle interesser af medlemsstaterne. I tilfælde af f.eks. svig med EU-midler i Danmark er det i henhold til retsplejeloven det danske politi og den danske anklagemyndighed, der gennemfører efterforskningen, beslutter om der skal rejses tiltale, og i givet fald fører sagen ved retten.

Ved grænseoverskridende kriminalitet, herunder lovovertrædelser der vedrører EU's finansielle interesser, samarbejder politi og anklagemyndighed efter behov med myndighederne i andre lande. For så vidt angår samarbejdet med myndighederne i andre EU-medlemsstater sker dette navnlig gennem Europol, Eurojust og Det Europæiske Retlige Netværk.

Kommissionen har allerede i dag en til dels uafhængig svigsbekæmpelseenhed, OLAF, der har til opgave at beskytte EU's interesser mod ulovlig virksomhed, som kan føre til disciplinærsager og straffesager. OLAF har kompetence til at gennemføre undersøgelser af administrativ karakter og formidle resultaterne videre til de nationale myndigheder.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget er som nævnt fremsat med hjemmel i TEUF artikel 86, og er således omfattet af Danmarks retsforbehold. Forslaget har derfor ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ikke økonomiske konsekvenser, idet forslaget er omfattet af Danmarks retsforbehold.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark, idet forslaget er omfattet af Danmarks retsforbehold.

8. Høring

Sagen har været i skriftlig høring i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 18. november 2016.

Kommissionens oprindelige forslag har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.: Vestre Landsret, Østre Landsret, Sø- og Handelsretten, byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Rigsadvokaten, Advokatrådet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Retspolitisk Forening og Datatilsynet har afgivet høringssvar til forslaget. De fremsendte bemærkninger er nærmere beskrevet nedenfor.

8.1. Generelle bemærkninger

Rigsadvokaten bemærker, at det grundlæggende er en politisk beslutning, hvorvidt Danmark, såfremt forslaget ikke havde været omfattet af det danske retsforbehold, skulle tilslutte sig en EU-institution, der er tillagt eks-

klusive, overstatslige beføjelser til at efterforske og retsforfølge visse strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser. Rigsadvokaten kan tilslutte sig Justitsministeriets samlenotat af 26. september 2013, hvoraf det fremgår, at den danske anklagemyndighed varetager indsatsen mod svig, herunder med EU-midler, effektivt og målrettet.

Retspolitisk Forening bemærker, at foreningen ud fra en suverænitetstragtning og en betragtning om retssikkerhed for borgerne i relation til efterforskning og domstolsbehandling generelt må tage afstand fra den filosofi, forslaget er udtryk for. Retspolitisk Forening finder, at forslaget er udtryk for mere EU-myndighedsudøvelse på et sagsområde, hvor et effektivt samarbejde mellem landene og med EU's allerede eksisterende institutioner, f.eks. OLAF, bør kunne virke og håndhæves.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker sammenfattende, at forslaget til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed forekommer tungt og på flere punkter uklart.

8.2. Genstand og definitioner

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker vedrørende forslagets artikel 2, at formuleringen ”strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser” er en vag formulering, der kan give anledning til mange afgrænsningsproblemer.

8.3. Almindelige bestemmelser

Rigsadvokaten bemærker, at det vil være mest hensigtsmæssigt med en decentraliseret struktur. Dermed vil det være muligt at sikre national forankring af de sager, der vedrører den enkelte medlemsstat, ligesom det vil være muligt at bygge videre på den ekspertise, der er opbygget hos den nationale anklagemyndighed.

Rigsadvokaten bemærker endvidere, at det ville være hensigtsmæssigt at overveje en model, hvor Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetence er subsidiær i forhold til de nationale myndigheders kompetence, idet indsatsen mod svig allerede varetages effektivt og målrettet.

Derudover sætter Rigsadvokaten spørgsmålstegn ved, om man vil kunne sikre den delegerede anklagers fuldstændige uafhængighed af den nationale anklagemyndighed, når det må formodes, at den delegerede anklager efter sin udnævnelsesperiode har interesse i at fortsætte i den nationale anklagemyndighed.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at de europæiske anklageres uafhængighed kan give anledning til bekymring, idet de europæiske anklagere ikke er underlagt klageadgang og kun kan afskediges af Rådet ved grove tjenesteforseelser.

8.4. Procedureregler

Rigsadvokaten bemærker, at Den Europæiske Anklagemyndighed i videst muligt omfang bør operere på baggrund af nationale procesregler. Rigsadvokaten anfører, at det bør afklares, hvad retsvirkningen vil være af, at forordningen indeholder andre procesregler end retsplejelovens. Rigsadvokaten anfører endvidere, at det ville være bedre i tråd med danske retsprincipper, hvis det var muligt at påklage afgørelser, der går ud på at afvise eller indstille en efterforskning.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater finder forslaget artikel 30 om anerkendelse af bevismidler særdeles vidtgående og mener, at bestemmelsen medfører en risiko for såkaldt ”forum shopping”, idet Den Europæiske Anklage myndighed kan have interesse i at retsforfølge en lovovertrædelse i ét land frem for et andet. Advokatrådet er af den opfattelse, at bevisreglerne bør ændres således, at bevis indsamlet i ét medlemsland, kun kan anvendes i et andet medlemsland, hvis begge landes lovgivning tillader anvendelse af beviset.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater finder, at der i forslaget mangler klare regler for jurisdiktion i tilfælde af grænseoverskridende kriminalitet, samt at der bør sikres en judiciel prøvelse af spørgsmålet, eventuelt med klageadgang til EU-Domstolen.

8.5. Processuelle garantier

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at den sigtedes rettigheder ikke er tilstrækkeligt specificeret i forslaget, og at forslaget mangler bestemmelser vedrørende erstatning til den sigtede.

8.6. Databeskyttelse

Datatilsynet har bemærket, at Den fælles kontrolinstans for Eurojust (JSB) den 14. november 2013 har afgivet en udtalelse om Eurojust, og at Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse ifølge deres hjemmeside bl.a. vil afgive en udtalelse om ”Establishment of a European Public Prosecutor’s Office (EPPO) to protect the financial interests of the Union”, hvorfor Datatilsynet anbefaler, at disse udtalelser indgår i overvejelserne om de aktuelle forslag.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at der gives Den Europæiske Anklagemyndighed en vid adgang til at indsamle, videregive og lagre oplysninger, herunder personfølsomme oplysninger, og at der bør være et uafhængigt tilsynsorgan til at bedømme nødvendigheden af den meget omfattende kompetence.

8.7. Finansielle bestemmelser og bestemmelser vedrørende personale

Rigsadvokaten bemærker, at det er nødvendigt, at midlerne til Den Europæiske Anklagemyndighed ikke må gå fra Eurojusts budget på en sådan måde, at Eurojust ikke fremover kan varetage sine operationelle opgaver i fuldt tilfredsstillende omfang.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Som nævnt ovenfor har 11 landes parlamenter/kamre (i alt 14 parlamenter/kamre) afgivet begrundede udtalelser om, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Derudover har Storbritannien og Irland valgt ikke at benytte deres Opt-In, hvorfor de som udgangspunkt ikke deltager i Den Europæiske Anklagemyndighed.

Flere delegationer har undervejs i forhandlingerne fremhævet, at deres endelig stillingtagen til deltagelse i Den Europæiske Anklagemyndighed vil afhænge af udformningen af den endelige model.

Forslaget har været drøftet på en række rådsmøder (retlige og indre anliggender) siden oktober 2013. *Senest blev forslaget drøftet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2016, hvor flere medlemsstater fortsat havde indvendinger mod forslaget. Formandskabet konstaterede dog, at der fortsat var mandat til at gå videre med drøftelserne på teknisk niveau, og at det er ambitionen at nå til endelig enighed på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016.*

Der er tidligere opnået bred konceptuel støtte til en del af forslagets artikler, der er fastfrosset på nuværende tidspunkt.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side anser man samarbejdet mellem de nationale myndigheder, Europol og Eurojust for at være særdeles nyttigt i sager, der vedrører strafbare handlinger, som skader EU's finansielle interesser, ligesom man anser medlemsstaternes samarbejde med OLAF for velfungerende. Det er rege-

ringens opfattelse, at den danske anklagemyndighed varetager indsatsen mod svig, herunder svig med EU-midler, effektivt og målrettet.

Regeringen er skeptisk over for det element i forslaget, som lægger op til, at Den Europæiske Anklagemyndighed skal kunne efterforske og retsforfølge i de enkelte medlemsstater.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den *13.-14. oktober 2016*.

Dagsordenspunkt 2: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser*

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2012) 363 endelig

1. Resumé

Forslaget til direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod EU's finansielle interesser er oprindeligt fremsat med hjemmel i TEUF artikel 325, stk. 4 (om nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af svig, der skader EU's finansielle interesser), der ikke er omfattet af retsforbeholdet, men hjemlen er efterfølgende ændret til TEUF artikel 83, stk. 2 (om minimumsregler for strafbare handlinger). Forslaget er dermed omfattet af Danmarks retsforbehold. *Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 med henblik på politisk drøftelse og orientering om fremskridt i arbejdet.* Forslaget har til formål at fastlægge bestemmelser til bekæmpelse og forebyggelse af svig og andre strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser, ved at fastsætte definitioner på strafbare handlinger og straffe herfor. Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget forventes i den foreliggende form hverken at have lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side støtter man, at forslaget i den foreliggende form har hjemmel i TEUF artikel 83, stk. 2, og således er omfattet af retsforbeholdet.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2012) 363 endelig af 11. juli 2012 fremsat forslag om Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser. Forslaget er oprindeligt fremsat med hjemmel i TEUF artikel 325, stk. 4

* Forslaget har i den foreliggende form hjemmel i TEUF, tredje del, afsnit V. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten, finder derfor anvendelse, hvilket indebærer, at forslaget ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

(om nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af svig, der skader EU's finansielle interesser), men hjemlen er efterfølgende ændret til TEUF artikel 83, stk. 2 (om minimumsregler for strafbare handlinger). Forslaget er dermed omfattet af Danmarks retsforbehold. Forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 med henblik på politisk drøftelse og orientering om fremskridt i arbejdet.

3. Formål og indhold

Den følgende gennemgang er baseret på det seneste udkast til en kompromistekst, som formandskabet har fremlagt den 15. november 2016.

3.1. Generelt

Direktivforslaget har til formål at fastlægge minimumsbestemmelser, der definerer svig og andre strafbare handlinger til skade for EU's finansielle interesser og fastsætte straffe herfor med henblik på at bidrage effektivt til en stærkere beskyttelse mod svig, der påvirker EU's finansielle interesser, i overensstemmelse med øvrig EU-lovgivning på dette område.

Ved EU's finansielle interesser forstås ifølge forslaget alle indtægter, udgifter og aktiver, som er opført på, opnået gennem eller tilfalder EU's budget og budgetter for institutioner, organer, kontorer og agenturer oprettet i henhold til traktaterne eller de budgetter, som disse direkte eller indirekte forvalter og overvåger. *I det foreliggende forslag omfatter direktivets anvendelsesområde også grov momssvig, som involverer to eller flere medlemsstater og omfatter en samlet skade på mindst 10 millioner euro.*

3.2. Svig til skade for EU's finansielle interesser

Medlemsstaterne er ifølge forslaget forpligtet til at sikre, at svig med hensyn til EU's udgifter til tilskud og støtte, svig med hensyn til EU's udbudsrelaterede udgifter og svig med hensyn til EU's indtægter kan straffes, når de begås med forsæt.

3.3. Andre strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser

Forslaget indeholder bestemmelser om, at visse andre former for svigagtig adfærd, der skader EU's finansielle interesser, skal kriminaliseres, når de begås med forsæt til at opnå uretmæssig vinding. Det drejer sig om anven-

delse af uretmæssigt opnået information eller brug af information, som ikke er offentligt tilgængeligt, i forbindelse med offentlige udbudskontrakter eller tilskud, der skader EU's finansielle interesse. Herudover skal medlemsstaterne kriminalisere hvidvaskning, aktiv og passiv bestikkelse og underslæb med tilknytning til EU-svig.

3.4. Medvirken, forsøg, juridiske personers strafansvar, indefrysning og konfiskation, straffemyndighed og forældelse

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget kriminalisere medvirken til og forsøg på at begå de strafbare handlinger, der er omfattet af forslaget.

Herudover indeholder forslaget bestemmelser om juridiske personers strafansvar, straffemyndighed, indefrysning og konfiskation og forældelsesfrister.

3.5. Sanktioner

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget sikre, at enkeltpersoner kan straffes for de strafbare handlinger, der er omfattet af forslaget, med sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning. Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at de strafbare handlinger, der er omfattet af forslaget, kan straffes med fængsel.

Herudover skal medlemsstaterne sikre, at der fastsættes en maksimumsfængselsstraf på mindst 4 år, når de strafbare handlinger, der er omfattet af forslaget, indebærer betydelig skade eller vinding. En skade eller vinding skal som udgangspunkt anses for betydelig, når den overstiger 100.000 EUR. Medlemsstaterne kan også fastsætte en maksimumsfængselsstraf på mindst 4 år på grundlag af andre alvorlige omstændigheder, der er defineret i den nationale lovgivning.

For så vidt angår juridiske personer skal medlemsstaterne sikre, at der kan pålægges sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til den strafbare handling og virker afskrækkende, herunder strafferetlige eller administrative bøder og eventuelt andre sanktioner som f.eks. udelukkelse fra offentlige ydelser eller tilskud, midlertidigt eller varigt forbud mod udøvelse af erhvervsvirksomhed og tvangsopløsning.

3.6. Afsluttende bestemmelser

De afsluttende bestemmelser indeholder bl.a. regler for samarbejde mellem medlemsstaterne, Eurojust, Kommissionen, OLAF og Revisionsretten.

Desuden bestemmes det, at BFI-konventionen og tilhørende protokoller ophæves i relation til de medlemsstater, der er bundet af direktivet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Europa-Parlamentet har afgivet udtalelse i sagen den 16. april 2014. Udtalelsen indeholder en række ændringsforslag, herunder bl.a. at hjemlen for forslaget ændres til TEUF artikel 83, stk. 2.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at forslagets formål – bekæmpelse og forebyggelse af svig og andre strafbare handlinger til skade for EU's finansielle interesser – ikke i tilstrækkelig grad kan varetages af medlemsstaterne. Kommissionen har i den forbindelse anført, at EU's finansielle interesser beror på de aktiver og passiver, som forvaltes af eller på vegne af EU, og at disse interesser således per definition som udgangspunkt er et EU-anliggende. Kommissionen har endvidere anført, at svig og dermed beslægtede ulovlige handlinger rettet mod EU's finansielle interesser udgør et alvorligt problem, der skader EU's budget og dermed også går ud over skatteyderne. Manglende ensartethed i medlemsstaternes regulering hindrer en effektiv bekæmpelse og forebyggelse af dette problem, og målet med forslaget kan dermed ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-plan.

Det er – af de af Kommissionen anførte grunde – regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

6.1. Svig til skade for EU's finansielle interesser

BFI-konventionens bestemmelser om svig til skade for EU's finansielle interesser er gennemført i dansk ret ved straffelovens § 289 a. Herudover findes der på en række områder særlove, der indeholder bestemmelser om svig med EU's midler. Det gælder bl.a. inden for landbrugs- og fiskeriområdet. Straffelovens § 289 a er subsidiær i forhold til bestemmelser i særlove, i det omfang den pågældende særlov indeholder en tilsvarende regulering.

6.2. Svigagtig adfærd i forbindelse med indgåelse af offentlige kontrakter

Straffeloven indeholder ikke særlige bestemmelser om svigagtig afgivelse eller tilbageholdelse af oplysninger fra tilbudsgiveres side i forbindelse med indgåelse af offentlige kontrakter. En sådan svigagtig adfærd vil dog efter omstændighederne kunne straffes som bedrageri efter straffelovens § 279. Straffelovens § 300 a om visse former for groft uagtsomt bedrageri supplerer bedrageribestemmelsen i straffelovens § 279.

Endvidere fungerer bestemmelsen i straffelovens § 171 om dokumentfalsk i vidt omfang som en specialbestemmelse om bedrageri med et falsk dokument som middel.

Herudover findes der i straffelovens kapitel 17 om falsk forklaring og falsk anklage forskellige bestemmelser om afgivelse af urigtige erklæringer til offentlige myndigheder.

6.3. Bestikkelse

Bestikkelse af personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, er strafbart i medfør af straffelovens §§ 122 og 144.

6.4. Misbrug af offentlige midler

Straffeloven indeholder ikke særlige bestemmelser om en offentlig ansats misbrug af offentlige midler. En offentlig ansats misbrug af offentlige midler vil dog efter omstændighederne kunne straffes som underslæb efter straffelovens § 278. Hvis forholdet falder uden for anvendelsesområdet for straffelovens § 278, vil det efter omstændighederne kunne straffes som mandatsvig efter straffelovens § 280. Ud over de nævnte berigelsesforbrydelser findes der i straffelovens kapitel 16 forskellige bestemmelser om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv.

6.5. Hvidvaskning

Hvidvaskning af udbytte fra strafbare handlinger straffes i dansk ret som hæleri efter straffelovens § 290.

6.6. Medvirken og forsøg

Forsøg på eller medvirken til overtrædelse af straffelovens bestemmelser er strafbart i medfør af straffelovens §§ 21 og 23.

6.7. Juridiske personers strafansvar

Efter straffelovens § 306 kan der pålægges selskaber mv. (juridiske personer) ansvar for overtrædelse af straffelovens bestemmelser. En juridisk person kan efter straffelovens § 25 straffes med bøde.

6.8. Konfiskation og beslaglæggelse

Straffelovens kapitel 9 om andre retsfølger af den strafbare handling indeholder bestemmelser om konfiskation. Retsplejelovens kapitel 74 indeholder bestemmelser om beslaglæggelse.

6.9. Straffemyndighed

Regler om dansk straffemyndighed findes i straffelovens §§ 6-12. Dansk straffemyndighed omfatter bl.a. handlinger foretaget i den danske stat, jf. straffelovens § 6, stk. nr. 1, (territorialprincippet) og handlinger foretaget i udlandet af personer med en nærmere angivet tilknytning til Danmark, jf. straffelovens § 7, stk. 1, (personalitetsprincippet).

6.10. Forældelse

En lovovertrædelse straffes ikke, når der er indtrådt forældelse. Regler herom findes i straffelovens kapitel 11. Der er i straffelovens § 93, stk. 1, oplyst en række almindelige forældelsesfrister, der regnes fra den dag, da den strafbare virksomhed eller undladelse er ophørt.

En idømt fængselsstraf bortfalder efter straffelovens § 97, stk. 2, ved forældelse inden for en række oplyste frister, der regnes fra det tidspunkt, da dommen efter lovgivningens almindelige regler kunne fuldbyrdes. En bøde bortfalder efter straffelovens § 97 a, stk. 1, ved forældelse, hvis der ikke forinden er indgivet anmodning om udlæg, inden for en række oplyste frister, der regnes fra det tidspunkt, da afgørelsen efter lovgivningens almindelige frister kunne fuldbyrdes.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Hvis forslaget vedtages i den foreliggende form med hjemmel i TEUF artikel 83, stk. 2, vil det ikke have lovgivningsmæssige konsekvenser, idet det dermed vil være omfattet af Danmarks retsforbehold. Hvis forslaget omvendt ikke omfattes af retsforholdet, vurderes det at ville have visse lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Hvis forslaget vedtages med den nuværende hjemmel skønnes det ikke at have økonomiske konsekvenser, idet forslaget vil være omfattet af Danmarks retsforbehold.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Hvis forslaget vedtages med den nuværende hjemmel skønnes det ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark, idet forslaget vil være omfattet af Danmarks retsforbehold.

8. Høring

Sagen har været i skriftlig høring i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 18. november 2016.

Sagen har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Procesbevillingsnævnet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening og Retssikkerhedsfonden.

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Advokatrådet og Institut for Menneskerettigheder har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at såfremt forslaget ikke er omfattet af Danmarks retsforbehold, vil det medføre ændringer af strafferammerne for overtrædelse af straffelovens §§ 161, 171, 279, 289 a og 300 a. Det skyldes, at der med forslaget er lagt op til indførelse af minimums- og maksimumsstrafferammer. Foreningen advarer i den forbindelse mod de foreslåede minimumsstrafferammer.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der blev i oktober 2014 indledt trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet. Der er endnu ikke opnået enighed mellem Rådet og Europa-Parlamentet om en kompromistekst.

Den 8. september 2015 afsagde EU-Domstolen dom i Taricco-sagen (C-105/14), hvoraf det fremgår, at momssvig er omfattet af BFI-konventionens anvendelsesområde. Ifølge Kommissionen støtter dommen endvidere, at TEUF artikel 325 er rette hjemmelsgrundlag for direktivet. *Spørgsmålet om rette hjemmelsgrundlag for direktivet har hidtil ikke været genstand for egentlige drøftelser efter dommen i Taricco-sagen.*

Formandskabet har oplyst, at man i nærmeste fremtid forventer at få mandat fra Coreper til brug for nye trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en effektiv bekæmpelse af svig rettet mod EU's finansielle interesser. Fra dansk side støtter man, at forslaget i den foreliggende form har hjemmel i TEUF artikel 83, stk. 2, og således er omfattet af retsforbeholdet.

Regeringen er bl.a. skeptisk over for det element i forslaget, som lægger op til, at moms omfattes af direktivets anvendelsesområde, samt at der skal gælde en særlig minimumsstrafferamme for visse sager alene ud fra et kriterium om økonomisk skade eller fordel, hvilket i udgangspunktet er 100.000 euro.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. oktober 2016.

Dagsordenspunkt 3: Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om levering af digitalt indhold

Revideret udgave. Ændringer er markeret med kursiv.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2015) 634 endelig

1. Resumé

Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 med henblik på politisk drøftelse af en række spørgsmål. Det vides endnu ikke, hvilke konkrete spørgsmål der skal tages stilling til, men formandskabet har foreslået samspillet mellem den generelle databeskyttelsesforordning og direktivforslagets bestemmelser om betaling med data samt spørgsmålet om et eventuelt hierarki mellem forbrugerens mangelsbeføjelser, som mulige emner, der vil kunne drøftes. Direktivforslaget, som blev fremsat den 9. december 2015, er en del af Kommissionens samlede strategi for det digitale indre marked og er fremsat samtidig med et forslag til direktiv om visse aspekter af aftaler om onlinesalg og andre former for fjernsalg af varer. Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet. Direktivet har til formål at harmonisere medlemsstaternes regler om forbrugerftaler om levering af digitalt indhold, navnlig i forhold til det digitale indholds overensstemmelse med aftalen og forbrugerens misligholdelsesbeføjelser. Det er regeringens foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Det foreliggende direktivforslag må forventes at nødvendiggøre visse ændringer i dansk lovgivning. Forslaget skønnes som udgangspunkt ikke at have statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Fra dansk side hilser man en drøftelse af samspillet mellem den generelle databeskyttelsesforordning og direktivforslagets bestemmelser om betaling med data velkommen. Endvidere lægger man vægt på, at direktivets regulering af forbrugerens mangelsbeføjelser skal afspejle en rimelig balance mellem hensynet til forbrugerne og hensynet til de erhvervsdrivende.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2015) 634 af 9. december 2015 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om levering af digitalt indhold. Forslaget er oversendt til Rådet den 11. januar 2016 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 om det indre markeds oprettelse og funktion og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det bemærkes, at Kommissionen som led i strategien for det digitale indre marked samtidigt har fremsat et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om onlinesalg og andre former for fjernsalg af varer (KOM (2015) 635 endelig).

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 orienterede formandskabet om, at de indledende drøftelser i arbejdsgruppen havde vist, at en række medlemsstater ønskede mere tid til at overveje direktivforslaget om onlinesalg og andre former for fjernsalg. Drøftelserne på teknisk niveau ville derfor fokusere på forslaget om levering af digitalt indhold, idet man dog ville være opmærksom på at sikre sammenhængen på området.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2016 blev der opnået enighed om et sæt politiske retningslinjer, som opregnede en række centrale spørgsmål i forhold til det videre arbejde med direktivforslaget. Det tidligere hollandske og det nuværende slovakiske formandskab udarbejdede på baggrund af disse retningslinjer samt arbejdsgruppens hidtidige drøftelser et revideret udkast til forslag, som har dannet grundlag for arbejdsgruppens videre drøftelser over sommeren og efteråret 2016.

Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 med henblik på politisk drøftelse af en række spørgsmål. Det slovakiske formandskab har tilkendegivet at ville udarbejde en række spørgsmål om udvalgte problemstillinger, som skal danne grundlag for den politiske drøftelse. Det vides endnu ikke, hvilke konkrete spørgsmål der skal behandles, men formandskabet har foreslået en drøftelse af samspillet mellem den generelle databeskyttelsesforordning og direktivforslagets bestemmelser om betaling med data og en drøftelse af spørgsmålet om, hvorvidt der skal gælde et hierarki mellem forbrugerens beføjelser i tilfælde af mangler ved det leverede digitale indhold.

3. Formål og indhold

3.1. Indledning

Kommissionens forslag tager sigte på at totalharmonisere visse aspekter af medlemsstaternes regler vedrørende forbrugerftaler om levering af digitalt indhold.

Om baggrunden for valg af harmoniseringsgrad har Kommissionen anført, at totalharmonisering af reglerne vil føre til enkle og moderne regler, der fjerner aftaleretlige hindringer, skaber gunstige rammer for virksomhederne og samtidig sikrer, at forbrugerne drager fordel af den samme høje forbrugerbeskyttelse i hele EU.

3.2. Genstand, anvendelsesområde og definitioner

Direktivet foreslås at finde anvendelse på aftaler, hvor en leverandør leverer eller påtager sig at levere digitalt indhold til en forbruger, og hvor forbrugeren til gengæld betaler en pris eller aktivt leverer en anden modydelse end penge i form af personlige oplysninger eller andre data.

Digitalt indhold defineres i forslaget bredt som både data i digital form, f.eks. video, lyd, applikationer, spil, mv., og som digitale tjenester. Direktivet foreslås også at finde anvendelse på varer, der udelukkende bruges som et varigt medium for digitalt indhold, f.eks. cd'er og dvd'er. Digitalt indhold, der indgår som en integreret del af en vare, og hvor det digitale indholds funktion er underordnet i forhold til varens primære funktion, foreslås ikke omfattet af direktivet.

Forslaget finder anvendelse for både fjernsalgsaftaler og aftaler indgået med begge parter samtidige fysiske tilstedeværelse.

3.3. Aftalemæssighed (mangler ved det digitale indhold)

Kommissionens forslag indeholder bestemmelser om, hvornår det digitale indhold er i overensstemmelse med aftalen, dvs. hvilke krav det digitale indhold skal leve op til for at være mangelfrit. Bestemmelserne er tilpasset digitalt indholds særlige karakter.

Kommissionens forslag indeholder dels en række subjektive kriterier for mangelsbedømmelsen, der bygger på parternes aftale og andre tilkendegivelser i forbindelse med aftaleindgåelsen. Såfremt parternes aftale ikke på en klar måde indeholder krav til det digitale indhold, foreslås det, at der

bruges et objektivi kriterium, hvorefter det digitale indhold skal være egnet til de formål, som lignende digitalt indhold normalt bruges til.

Leverandøren har efter forslaget *som udgangspunkt* bevisbyrden for, at det digitale indhold er i overensstemmelse med aftalen.

3.4. Forbrugerens misligholdelsesbeføjelser og ret til opsigelse

Kommissionens forslag indeholder endvidere nærmere regler om forbrugers beføjelser, hvis det digitale indhold lider af en mangel. Beføjelserne består af afhjælpning, forholdsmæssigt afslag og ophævelse af aftalen.

Ved ophævelse af aftalen skal parternes ydelser gå tilbage senest 14 dage efter, at meddelelsen om, at forbrugeren vil ophæve aftalen. Hvis forbrugeren har betalt med en modydelse, der ikke er penge, f.eks. data, skal leverandøren afholde sig fra at bruge modydelsen. Endvidere skal leverandøren forsyne forbrugeren med de tekniske midler til at downloade alt det indhold, som forbrugeren har leveret.

Ved aftaler om levering af digitalt indhold på ubestemt tid, eller hvis aftalens varighed overstiger 12 måneder, foreslås det, at forbrugeren kan opsigte aftalen på ethvert tidspunkt efter de 12 måneder med et varsel på 14 dage.

3.5. Afsluttende bestemmelser

Kommissionens forslag indeholder regler om, at en leverandør, der bliver ansvarlig over for forbrugeren, kan gøre et krav gældende over for tidligere led i transaktionskæden (såkaldt regres). Det foreslås, at de nærmere betingelser herfor skal afgøres efter national lovgivning.

Det fremgår af Kommissionens forslag, at aftaler, der afviger fra direktivets bestemmelser til skade for forbrugeren, ikke er bindende for denne.

Endelig indeholder direktivforslaget regler om, at medlemsstaterne skal sikre en effektiv håndhævelse af direktivet, samt en række konsekvensændringer af gældende EU-lovgivning, bl.a. af forbrugerkerbsdirektivet (direktiv 1999/44 EF).

3.6. Retningslinjer for de videre drøftelser

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2016 vedtog Rådet et sæt politiske retningslinjer, som skal danne grundlag for det videre arbejde med direktivforslaget.

Det fremgår bl.a. af retningslinjerne, at medlemslandene har været enige om, at der er behov for at sikre sammenhæng til øvrige, gældende EU-retsakter, herunder forbrugerkøbsdirektivet, forbrugerrettighedsdirektivet og persondataforordningen, samt sikre sammenhæng til det samtidigt fremsatte direktivforslag om onlinesalg og fjernsalg af varer. Endvidere fremgår det af retningslinjerne, at sigtet med de kommende drøftelser bør være i videst muligt omfang at opnå fuld harmonisering, idet den endelige fastlæggelse af harmoniseringsgraden for de enkelte bestemmelser dog bør afvente arbejdsgruppens drøftelser.

Herudover fremgår det, for så vidt angår anvendelsesområdet, bl.a., at der har været generel støtte til, at direktivet alene skal gælde i forbrugerforhold, at der er behov for at se nærmere på definitionen af digitalt indhold, herunder særligt i forhold til varer med indlejret digitalt indhold og i forhold til personoplysninger og øvrig data som modydelse, og at der er enighed om, at direktivet ikke bør indeholde regler om erstatning.

For så vidt angår balancen mellem forbrugernes og de erhvervsdrivendes interesser, fremgår det bl.a., at der er behov for teknologineutrale og brugervenlige regler, herunder mere klare regler om risikoens overgang, og om leverandørens ansvar for mangler og den tidsmæssige udstrækning heraf.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Forslaget om levering af digitalt indhold behandles i fællesskab i udvalget for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO) samt Retsudvalget (JURI) og blev præsenteret på et fælles udvalgsmøde den 27. april 2016. Begge udvalg var positive over for forslaget men gav dog også udtryk for en række konkrete betænkeligheder, herunder bl.a. i forhold til problemstillingen om digitalt indhold, der er integreret i en vare, og reglen om omvendt bevisbyrde.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at det overordnede formål med direktivforslaget er at fjerne forbrugerretlige hindringer i onlineverdenen, der skyldes medlemsstaternes forskellige regler på området, og at medlemsstaterne ikke selv i tilstrækkelig grad kan fjerne sådanne barrierer mellem de natio-

nale lovgivninger. Forslagets formål kan derfor ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-niveau.

Det er regeringens foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

6.1. Købeloven

Købeloven indeholder regler om sælgerens og køberens forpligtelser ved køb af formuegoder og om retsvirkningerne ved misligholdelse af disse forpligtelser.

Købeloven indeholder særlige regler om forbrugerkøb. Hvis en mangel ved salgsgenstanden viser sig, inden der er gået seks måneder fra leveringstidspunktet, formodes manglen som udgangspunktet at have været til stede på leveringstidspunktet.

Købeloven indeholder endvidere regler om den kvalitet, varen skal have for at stemme overens med aftalen, samt om hvornår varen i øvrigt anses for mangelfuld.

Såfremt der er en mangel ved varen, giver købeloven forbrugeren valget mellem afhjælpning, omlevering, passende afslag i købesummen, eller – hvis manglen ikke er uvæsentlig – ophævelse af købet. Afhjælpning eller omlevering kan dog ikke kræves, hvis gennemførelse af den valgte beføjelse er umulig eller vil påføre sælgeren uforholdsmæssige omkostninger.

Købeloven indeholder ikke særlige regler om køb af varer, der fungerer som varigt medium for digitalt indhold.

6.2. Aftaleloven

Aftaleloven indeholder regler om aftaleindgåelse på formuerettens område. Endvidere indeholder loven regler om hel eller delvis tilsidesættelse af en aftale, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende (den såkaldte generalklausul).

Herudover indeholder loven en særlig regel om tilsidesættelse af vilkår i forbrugeraftaler, hvor det ville være stridende mod hæderlig forretningsskik og bevirke en betydelig skævhed imellem parterne til skade for forbrugeren at gøre vilkåret gældende.

Aftaleloven indeholder ikke særlige regler om levering af digitalt indhold.

6.3. Forbrugerftaleloven

Forbrugerftaleloven, der gennemfører forbrugerrettighedsdirektivet i dansk ret, indeholder bl.a. regler, der pålægger den erhvervsdrivende at give forbrugeren en række oplysninger inden aftaleindgåelsen, herunder ved indgåelse af aftaler om levering af digitalt indhold. I forhold til fjernsalgsaftaler drejer det sig bl.a. om oplysninger om varens vigtigste egenskaber, varens eller tjenesteydelsens samlede pris, og betalings- og leveringsvilkår.

Loven indeholder endvidere regler om forbrugers fortrydelsesret ved bl.a. fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted. Ved digitalt indhold leveret på et fysisk medium, finder reglerne om levering af varer anvendelse. Hovedreglen er således en fortrydelsesfrist på 14 dage, der løber fra det tidspunkt, hvor forbrugeren eller den af forbrugeren angivne tredjemand får varen i fysisk besiddelse. Ved køb af digitalt indhold, der ikke leveres på et fysisk medium, løber fristen på 14 dage fra den dag, hvor aftalen indgås.

Det følger endvidere af forbrugerftaleloven, at forbrugeren kan opsig en aftale om løbende levering af varer eller tjenesteydelser med en måneds varsel til udgangen af en måned, når der er gået fem måneder efter aftalens indgåelse.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det foreliggende direktivforslag må, såfremt det vedtages i sin foreliggende form, forventes at medføre behov for visse ændringer i købeloven, navnlig i relation til købelovens regler om mangelsbedømmelsen og misligholdelsesbeføjelser ved visse købsaftaler om levering af digitalt indhold. Det bemærkes, at købeloven ikke i dag indeholder særlige regler om sådanne købsaftaler.

Endvidere må den foreslåede regel om opsigelse af aftaler om løbende levering af digitalt indhold forventes at medføre behov for ændring af forbrugerftalelovens § 28, stk. 1.

Direktivforslaget forventes ikke umiddelbart at nødvendiggøre ændringer i aftaleloven.

Økonomiske konsekvenser

Direktivforslaget vurderes som udgangspunkt ikke at have statsfinansielle konsekvenser. For så vidt angår de samfundsøkonomiske konsekvenser bemærkes det, at Kommissionen i de ledsagende bemærkninger til forslaget har anført, at reglerne vil medføre økonomiske omkostninger for virksomhederne, men at dette vil udligne sig, når reglerne er fuldt harmoniserede.

Andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vurderes umiddelbart at kunne få betydning for forbrugerbeskyttelsesniveauet i Danmark på området for levering af digitalt indhold.

8. Høring

Sagen har været i skriftlig høring i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 18. november 2016.

Sagen er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Antenne-, satellit- og kabel-tv-branchens fællesorganisation, Autobranchens Handels- og Industriforening, Brancheforum Digitale Medier, Branchen ForbrugerElektronik, Boxer TV ApS, Canal Digital Danmark A/S, Coop amba, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Dagligvareleverandørerne, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Optikerforening, Dansk Aktionærforening, Dansk Byggeri, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Dansk Energi, Dansk Eksportforening, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Organisation af Detailhandelskæder, Dansk Rejsebureau Forening, Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Mediers Forum, Danske Medier, Danske Reklamebureauers brancheforening, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Boghandlerforening, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Dong Energy, Energitilsynet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forbrugerklagenævnet, Forenede Danske Antenneanlæg, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA), Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH), Forlæggerforeningen, Helsebranchens Leverandørforening, HMN Naturgas, Håndværksrådet, IT-branchen, Konkur-

rence- og Forbrugerstyrelsen, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landbrug & Fødevarer, Magasinpressens udgiverforening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Sikkerhedsbranchen, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), TDC A/S, Telia Stofa A/S, Telekommunikationsindustrien, Telenor A/S, TV2/Danmark A/S, TV3 A/S, og 3 (Hi3G Denmark ApS).

Justitsministeriet har modtaget høringsvar fra følgende:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Advokatrådet, Branchen Forbrugerelektronik (BFE), Domstolsstyrelsen, Dansk Aktionærforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Datatilsynet, Dommerfuldmægtigforeningen, Energitilsynet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH), Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland og Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI).

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Advokatrådet, Domstolsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Energitilsynet, Forbrugerombudsmanden, Rigsadvokaten og Rigsombudsmanden i Grønland har ikke bemærkninger til direktivforslaget.

8.1. Generelle bemærkninger

Dansk Energi udtrykker bekymring for, at direktivforslaget vil indebære omfattende ændringer af de danske aftaleretlige regler og få indvirkning på aftaler, som ikke har grænseoverskridende karakter.

Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) støtter overordnet fælles regler for salg af varer og digitale tjenesteydelser i Europa. De foreslåede regler er dog på mange punkter i strid med grundlæggende obligationsretlige principper og er meget byrdefulde for de erhvervsdrivende.

Dansk Erhverv støtter som udgangspunkt Kommissionens ønske om at gøre det lettere for både erhvervsdrivende og forbrugere at handle på tværs af grænserne ved totalharmonisering af dele af de aftale- og køberetlige regler. Det er imidlertid nødvendigt, at lovgivningen er balanceret i forhold til rettigheder og forpligtelser for såvel forbrugere som erhvervsdrivende, hvilket ikke er tilfældet med Kommissionens direktivforslag, som Dansk Erhverv derfor ikke kan støtte.

Dansk Industri anfører, at direktivforslaget er mere velovervejet end det samtidigt fremsatte direktivforslag om onlinesalg, men at forslaget indeholder en række urimelige bestemmelser, som skal afbalanceres.

Forbrugerrådet Tænk udtrykker bekymring for rækkevidden af direktivforslaget, herunder at der foreslås totalharmonisering. Forbrugerrådet Tænk anfører herudover, at ambitionsniveauet og den manglende fremtidssikring af reglerne er skuffende.

Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI) og Branchen Forbrugerelektronik (BFE) anfører, at det er vigtigt for både udbydere og forbrugere, at reglerne om varsling af ændringer i løbende aftaler og reglerne om opsigelse er enkle, klare og overensstemmende.

8.2. Direktivets anvendelsesområde i forhold til betaling med personoplysninger

Dansk Erhverv og Dansk Industri anfører, at køb hvor betalingen udgøres af personoplysninger, bør håndteres gennem persondataretlige snarere end aftaleretlige regler.

Datatilsynet anfører, at direktivforslaget efter tilsynets opfattelse på enkelte punkter fraviger persondataloven. Tilsynet lægger til grund, at direktivforslagets bestemmelser om betaling med data, f.eks. personoplysninger, omhandler behandling af personoplysninger på baggrund af forbrugers samtykke og henviser til persondatalovens § 3, nr. 8, om kravene til et gyldigt samtykke.

Forbrugerrådet Tænk bemærker, at direktivforslaget – udover at finde anvendelse i tilfælde, hvor forbrugeren aktivt afgiver data til leverandøren af det digitale indhold – også bør finde anvendelse på aftaler om levering af digitalt indhold, hvor der sker automatisk indsamling af data via en digital tjeneste.

8.3. Bevisbyrde

Dansk Erhverv, Dansk Industri og Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) bemærker, at direktivforslagets bestemmelse om, at den erhvervsdrivende som udgangspunkt har bevisbyrden for, at det digitale indhold er i overensstemmelse med aftalen, er byrdefuld for de erhvervsdrivende. Reglen må ses i sammenhæng med, at der ikke indføres en reklamationsfrist for forbrugeren, og at sælgerens bevisbyrde dermed vil gælde for

evigt. Det foreslås, at forbrugerne pålægges en pligt til at reklamere inden for rimelig tid efter, at en mangel er konstateret.

Forbrugerrådet Tænk er positive over for, at bevisbyrden for manglende overensstemmelse som udgangspunkt påhviler leverandøren af det digitale indhold, idet forbrugerne ikke har den tekniske indsigt til at godtgøre, at der forelå en uoverensstemmelse på tidspunktet for leveringen af det digitale indhold.

8.4. Ophævelse

Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) anfører, at de foreslåede regler om, at forbrugeren kan hæve købet og få hele købesummen tilbagebetalt, hvis manglen bl.a. ikke afhjælpes inden for rimelig tid, åbner for misbrug og er urimelige. Der bør gives et afslag i det beløb, der skal tilbagebetales, hvis forbrugeren har haft rimelig nytte af det digitale indhold.

Dansk Erhverv og Dansk Industri anfører, at konsekvenserne af direktivforslagets bestemmelse om den erhvervsdrivendes tilbagelevering af data, der er modtaget fra forbrugeren, er svære at overskue, og stiller spørgsmål ved, om forslaget er praktisk og proportionalt. Organisationerne anfører endvidere, at det er urimeligt, at forbrugeren ikke skal betale for brug af det digitale indhold i perioden før ophævelse af kontrakten. Herudover anfører Dansk Industri, at det er problematisk, at den erhvervsdrivende i forbindelse med ophævelse skal tilbagebetale købesummen inden 14 dage, uden at den erhvervsdrivende har mulighed for at vurdere, om køberen har ret til at hæve kontrakten.

Forbrugerrådet Tænk anfører, at muligheden for at hæve aftalen ikke bør være en sekundær mangelsbeføjelse, og at adgangen til at hæve aftalen ikke bør være begrænset til tilfælde, hvor der er mangler ved det digitale indholds hovedfunktioner. Forbrugerrådet Tænk er positiv over for reglen om, at leverandøren ved ophævelse af aftalen skal tilbagebetale købesummen inden 14 dage, efter meddelelse om ophævelse er modtaget, og at der ikke stilles formkrav til meddelelsen. Forbrugerrådet Tænk er endvidere positive over for, at leverandøren skal forsyne forbrugeren med tekniske midler til at downloade alt det indhold og data, som forbrugeren har leveret, samt at forbrugeren ikke skal betale for brugen af det digitale indhold forud for ophævelse af aftalen.

8.5. Erstatning

Dansk Erhverv og Dansk Industri anfører, at spørgsmål om erstatning og produktansvar ikke bør reguleres af direktivet.

8.6. Ændringer af det digitale indhold

Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI) og Branchen Forbrugerelektronik (BFE) anfører, at der inden for tv- og teleområdet allerede eksisterer detaljerede og omfattende regler – der bl.a. bygger på EU-regulering – for, hvordan og med hvilke frister en tv- eller teleudbyder skal varsle ændringer til ugunst for forbrugeren i løbende aftaler.

8.7. Opsigelse

Datatilsynet bemærker, at direktivforslagets bestemmelser om, at leverandøren skal afholde sig fra at bruge den modydelse i form af eksempelvis data, som forbrugeren har leveret til gengæld for det digitale indhold, ikke indebærer en pligt til at anonymisere eller slette forbrugernes oplysninger i forbindelse med ophævelse af aftalen. Det er på den baggrund Datatilsynets umiddelbare opfattelse, at de foreslåede bestemmelser kan udgøre en fravigelse af persondatalovens § 38.

Dansk Erhverv og Dansk Industri finder, at det bør afklares, om bestemmelsen om ophævelse af langsigtede aftaler, jf. direktivforslagets artikel 16, omhandler ophævelse som følge af mangler eller en almindelig opsigelsesadgang.

Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI) og Branchen Forbrugerelektronik (BFE) anfører, at direktivforslaget indebærer, at der for løbende abonnementsaftaler om digitalt indhold kan benyttes bindingsperioder på 12 måneder samt opsigelsesvarsler på maksimalt 14 dage fra kundens side, og foreslår, at opsigelsesvarslet bør fastsættes til en måned i overensstemmelse med de gældende danske regler.

Forbrugerrådet Tænk anfører, at forbrugeren maksimalt skal kunne bindes i en periode på 6 måneder, som efter de nugældende danske regler.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes officielle holdninger til forslaget.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter principielt initiativer med henblik på at styrke det digitale indre marked ved at fjerne de barrierer, der forhindrer forbrugerne i at anvende digitale tjenester på tværs af grænser, og virksomhederne i at udbyde disse. En højere grad af harmoniserede regler på det kontraktretslige område og generelt på området for forbrugerbeskyttelse vil kunne bidrage til et mere velfungerende digitalt indre marked.

Den foreslåede totalharmonisering af reglerne for levering af digitalt indhold vurderes på det foreliggende grundlag at rejse en række juridiske/tekniske spørgsmål. Visse af de foreslåede bestemmelser giver anledning til fortolkningstvivl, herunder afgrænsningen af forslaget rækkevidde vedrørende varer, der indeholder digitalt indhold, samt reglerne om betaling med personoplysninger. Bl.a. bør de nærmere konsekvenser af, at sidstnævnte type aftaleforhold foreslås reguleret i en køberetlig frem for i en persondataretlig sammenhæng, overvejes nærmere.

Fra dansk side hilser man derfor en drøftelse af samspillet mellem den generelle databeskyttelsesforordning og direktivforslagets bestemmelser om betaling med data velkommen.

For Danmark er det vigtigt, at en EU-retlig regulering af levering af digitalt indhold skaber den rette balance mellem hensynet til forbrugerne og hensynet til de erhvervsdrivende. *I den forbindelse lægger man fra dansk side bl.a. vægt på, at direktivets regulering af forbrugerens beføjelser i tilfælde af mangler ved det leverede digitale indhold skal afspejle en sådan rimelig balance.*

Endvidere er det afgørende, at reguleringen på hensigtsmæssig måde tager højde for de særlige karakteristika, der gør sig gældende for digitalt indhold, og som adskiller det fra fysiske varer.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2016.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat den 9. februar 2016.

Dagsordenspunkt 4: Strafforfølgelse i cyberspace: A) Implementering af rådskonklusionerne om forbedret strafforfølgelse i cyberspace B) Kryptering

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 med henblik på præsentation af Kommissionens fremskridtsrapport om implementering af rådskonklusionerne fra juni 2016 om forbedret strafforfølgelse i cyberspace og information fra formandskabet om kryptering. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant for sagen. Fra dansk side er man positivt indstillet over for, at såvel Kommissionen som det slovakiske formandskab vil orientere Rådet om emner af relevans for forbedret strafforfølgelse i cyberspace. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne tage orienteringen til efterretning.

2. Baggrund

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 3.-4. december 2015 var der en drøftelse af, hvorledes en række udfordringer i forhold til indsamling og anvendelse af e-beviser i straffesager om it-kriminalitet og traditionel kriminalitet, der efterlader elektroniske spor (herefter cybercrime), bedst adresseres fremadrettet. Herudover afholdte det nederlandske formandskab den 7.-8. marts 2016 en konference om cybercrime med fokus på bl.a. spørgsmålet om jurisdiktion. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 tilkendegav det nederlandske formandskab, at det i lyset af diskussionerne på konferencen ville gå videre med at undersøge, hvordan efterforskningen af cybercrime kan styrkes.

Det slovakiske formandskab har tilkendegivet, at det vil fortsætte tidligere formandskabers prioritering af arbejdet hen imod en mere effektiv strafforfølgelse af cybercrime. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 forventes det, at Kommissionen vil præsentere en frem-

skridtsrapport om implementering af rådskonklusionerne fra juni 2016 om forbedret strafforfølgelse i cyberspace og information fra formandskabet om kryptering

3. Formål og indhold

A) Forbedret strafforfølgelse i cyberspace – fremskridtsrapport fra Kommissionen

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2016 vedtog Rådet rådskonklusioner, som satte fokus på tre områder vedrørende forbedret strafforfølgelse af cybercrime.

- Det første fokusområde vedrører strømlining af procedurerne for gensidig retshjælp i straffesager, bl.a. ved at standardisere de formularer, der anvendes. Kommissionen skal endvidere se på, hvordan der kan oprettes en fælles online portal til behandlingen af anmodninger om retshjælp. Derudover skal Kommissionen komme med forslag til vejledninger og retningslinjer for den mest effektive anvendelse af procedurerne for gensidig retshjælp. Medlemsstaterne opfordres endvidere til at sikre, at der er tilstrækkelig kapacitet til at håndtere anmodninger om gensidig retshjælp, ligesom de opfordres til at optimere brugen af eksisterende ”24/7 points of contact” og anvendelsen af fælles efterforskningshold.
- Det andet fokusområde angår muligheder for at forbedre samarbejdet med internetudbydere med henblik på lettere at kunne indhente oplysninger om f.eks. abonnenten bag en IP-adresse.
- Det tredje fokusområde omhandler jurisdiktionsreglerne. Ifølge rådskonklusionerne skal det vurderes, om de nuværende jurisdiktionsregler er tilstrækkelige, navnlig i forhold til muligheden for at efterforske grænseoverskridende cybercrime. I visse sager er det ikke umiddelbart muligt for efterforskere at konstatere oprindelsen af et cyberangreb eller lokaliteten af de elektroniske beviser. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvor den kriminelle konstant og med kort tidsmæssig forskydning flytter de elektroniske spor mellem forskellige lande for at skjule oprindelsen af forbrydelsen. Derudover kan det være tilfældet, hvor den kriminelle anvender flere computersystemer i forskellige jurisdiktioner til at begå én forbrydelse. Kommissionen er derfor blevet anmodet om at undersøge mulighederne for en fælles tilgang til håndtering af disse sager, hvor der er tvivl om f.eks. oprindelsen af et cyberangreb.

Det fremgår af rådskonklusionerne fra juni 2016, at Kommissionen i december 2016 skal fremlægge en foreløbig rapport. Resultatet af Kommissionens arbejde skal ifølge rådskonklusionerne fremlægges i juni 2017.

B) Kryptering – information fra formandskabet

På det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 7.-8. juli 2016 drøftedes bl.a. håndteringen af udfordringerne vedrørende kryptering. Ifølge Europol indgår kryptering i ca. $\frac{3}{4}$ af sagerne vedrørende efterforskning af cybercrime i EU. Der skelnes mellem online og offline kryptering. Online kryptering vedrører typisk e-mail og sociale medier, herunder Whatsapp, Facebook, Skype. Medmindre internetserviceudbyderen samarbejder, må efterforskningen oftest indstilles på grund af krypteringen. Offline kryptering vedrører f.eks. såkaldt harddiskkryptering, hvor et password hindrer de retlige myndigheder i at dekryptere indholdet af harddisken.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har ikke økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er – ud over den skriftlige høring af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 18. november 2016 – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters forventninger til Kommissionens og formandskabets orientering.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side lægges der vægt på, at de danske myndigheder har gode muligheder for at efterforske, sikre beviser og retsforfølge kriminelle handlinger med grænseoverskridende elementer, herunder sager med cybercrime.

Det findes på den baggrund positivt, at såvel Kommissionen som det slovakiske formandskab vil orientere rådet om emner af relevans for forbedret strafforfølgning i cyberspace. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne tage orienteringen til efterretning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen om rådskonklusionerne om efterforskning af IT-kriminalitet har været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2016.

Kommissionens fremskridtsrapport om implementering af rådskonklusionerne fra juni 2016 om forbedret strafforfølgelse i cyberspace og information fra formandskabet om kryptering har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 5: Terrorbekæmpelse: Håndtering af konsekvenserne af terrorangreb.

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 forventes en udveksling af synspunkter om, hvordan EU's medlemsstater kan styrke deres respektive beredskab og styrke samarbejdet mellem redningstjenester og efterretningstjenester, herunder med bistand fra EU. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant for sagen. Der er på nuværende tidspunkt ikke kendskab til, hvad drøftelsen nærmere kommer til at dreje sig om. Fra dansk side er man positiv over for tiltag fra EU, som kan understøtte medlemsstaterne.

2. Baggrund

Det forventes, at der på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 vil være en drøftelse af, hvordan EU's medlemsstater kan styrke deres terrorberedskab og styrke samarbejdet mellem redningstjenester og efterretningstjenester. Drøftelsen forventes også at omhandle, hvordan EU kan understøtte medlemsstaterne. De nærmere rammer for drøftelsen kendes ikke på nuværende tidspunkt.

Det danske beredskab bygger på sektoransvaret. Det betyder, at hver enkelt myndighed har det beredskabsmæssige ansvar inden for eget myndighedsområde. Politiet varetager imidlertid den koordinerende ledelse, når flere myndigheder medvirker ved konkrete beredskabsindsatser.

I hver af landets 12 politikredse er der under ledelse af politidirektøren etableret en lokal beredskabsstab med henblik på varetagelsen af koordinerende opgaver på det beredskabsmæssige område. I de lokale beredskabsstabe indgår udover politiet repræsentanter fra totalforsvarsregionen og Beredskabsstyrelsens regionale beredskabscenter. Repræsentanter fra øvrige civile myndigheder m.fl. deltager efter behov. Hver enkelt repræsente-

ret myndighed deltager med egen kompetence i overensstemmelse med sektoransvarsprincippet.

Med henblik på at styrke koordinationen mellem forsvar, politi og andre civile myndigheder i tilfælde af større kriser i Danmark er der oprettet en national operativ stab (NOST).

NOST varetager som sin hovedopgave koordinationsopgaver i forbindelse med større hændelser, katastrofer og sikkerhedsmæssige trusler, herunder terrorhandlinger i Danmark, der ikke kan løses af de enkelte politikredse, samt opgaver, der omfatter flere samtidige hændelser forskellige steder i landet, og hvor der opstår et behov for koordinering på nationalt plan.

Stabens helt centrale opgave er at skabe og opretholde et overblik over en given situation med henblik på at tilvejebringe et relevant beslutningsgrundlag for de sektoransvarlige myndigheder og skabe grundlag for den fornødne koordination og prioritering af både opgaveløsning og ressourcer med henblik på forelæggelse for relevante beslutningstagere.

I staben, der som udgangspunkt ledes af Rigspolitiet, indgår repræsentanter for relevante myndigheder på lige fod. Staben består af repræsentanter for en fast kreds af myndigheder, Rigspolitiet, Politiets Efterretningstjeneste, Værnsfælles Forsvarskommando, Forsvarets Efterretningstjeneste, Beredskabsstyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Udenrigsministeriet. Afhængig af situationen og efter konkret vurdering kan repræsentanter fra andre myndigheder m.fl. deltage i stabens arbejde.

Sekretariatsfunktionen varetages af Rigspolitiet, Nationalt Beredskabsafdeling (NBA). Ved f.eks. et terrorangreb vil Danmark kunne anmode om assistance fra ét eller flere EU-medlemslande. Danmark kan ligeledes anmode EU om bistand, herunder bistand fra Europol.

For så vidt angår efterretningstjenester og terrorbekæmpelse i EU-regi har PET på retshåndhævelsesområdet (law enforcement) et godt og produktivt forhold til Europol, der anses for at være en nødvendig og central partner.

Sideløbende med det politimæssige samarbejde på terrorbekæmpelsesområdet varetager PET den efterretningsmæssige indsats på området (intelligence). Denne indsats foregår som altovervejende hovedregel i et tæt samarbejde med andre landes efterretningstjenester, og Europol indgår ikke i samarbejdet.

3. Formål og indhold

Terrorberedskab og håndtering af konsekvenserne af terrorangreb varetages i udgangspunktet alene af medlemsstaterne. Medlemsstaterne kan understøttes af EU, herunder Europol, som bl.a. har til opgave at støtte og styrke EU-medlemsstaternes nationale myndigheders indsats mod og gensidige samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme.

Understøttelse fra Europol kom konkret til udtryk, da Europol efter anmodning fra de franske myndigheder i december 2015 oprettede en task force for at støtte terrorbekæmpelseefterforskningen i Europa efter terrorangrebene i Paris i november 2015.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har ikke økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 18. november 2016 – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaternes holdninger til den forventede drøftelse af, hvordan medlemsstaterne kan styrke deres respektive terrorberedskab og styrke samarbejdet mellem redningstjenester og efterretnings- og sikkerhedstjenester, herunder med bistand fra EU.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man overordnet positiv over for at drøfte mulighederne for at styrke medlemslandenes terrorberedskab samt styrke samarbejdet mellem redningstjenester og efterretningstjenester. Fra dansk side er man positiv over for tiltag fra EU, som kan understøtte medlemsstaterne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.